

Dodo Niță

EUROPA BENZILOR DESENATE

© 2018, Dumitru-Dodo Niță

© 2018, Editura PAVCON

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NIȚĂ, DUMITRU-DODO

Europa benzilor desenate / Dodo Niță. - București :
Pavcon, 2018

ISBN 978-606-8879-84-0

741.5

Comenzi:

Editura PAVCON, tel.: 031-100.80.70
0723.26.90.40
office@pavcon.ro
www.pavcon.ro
www.colectiasf.ro

Această lucrare nu poate fi reprodusă, parțial sau
integral, fără acordul scris al deținătorilor de copyright.

Coperta: **George Ionescu**

Ilustrație copertă: *desen extras din albumul «Valerian: Par des
temps incertains», scenariu Pierre Christin, desene Jean-Claude
Mézières, editura Dargaud, 2001.*

Editor: **Constantin Pavel**

ISBN 978-606-8879-84-0

DODO NIȚĂ

Europa Benzilor Desenate

Desen de Bertovici

Editura **PAVCON**
București, România, 2018

CUPRINS

Capitolul I – Itinerarii bedefile	5
Jornadas de Banda Desenhada – Sobreda BD	9
Bedeteca de Lisboa	13
Fabregues, mon amour	15
Acasă la Louis Cance	21
Banda (desenată) românească dă lovitura la Angouleme	25
Istoria Belgiei în benzi desenate	29
Hungarocomix – Budafest	33
Poiana Comix: Aventurile marțianului Fuzz pe planeta Terra	37
Pe urmele lui Tintin la Saint-Nazaire	39
Florin Balaban, un caricaturist... luxemburghez ...	43
Leskovac: Întâlnirea tinerilor creatori de benzi desenate din Balcani	45
Et in Poznan-ia ego!	49
Komiks w Polsce – Povestea benzii desenate poloneze	53
Pe urmele Jandarmilor la Saint-Tropez	61
«La Patrouille de France» la Marea Mediterană ...	65
Cu Ghidul Xenofobului prin Europa... benzilor desenate	67
Expediția „Sogra” pe planeta Lusitania	71
Paris – Salonul Cărții din Balcani	75
Salonul Internațional al Benzii Desenate de la Budapesta	79
Egmont – Mărirea și decăderea unui editor din România	81

Sărbătoarea benzii desenate francofone de la Stockholm	85
Românii din catalogul B.D.M.	89
<i>Pandora Beach</i>	93
Charleroi: metrour și banda desenată	95
175 de ani de Relații Diplomatice Româno-Belgiene	99
Festival Internacional de Banda Desenhada de Beja	103
Lola Bobesco – de la Craiova la Bruxelles	111
Colecția de benzi desenate a editurii Gallimard... ..	115
Maryse Wolinski: <i>Dragă, mă duc la Charlie</i>	121
Wolinski: <i>Dragoste cu năbădăi</i>	123
Paulo Monteiro: <i>Dragostea mea infinită pentru tine</i> ...	127
Mihai Timošencu: <i>Erou din întâmplare</i>	129
Leonidas și Asterix, o poveste de dragoste... cu gust de ciocolată belgiană	133
Week-end ieșean	137
Panaît Istrati în benzi desenate	143
Week-end dobrogean	145
Capitolul II – Portrete de bedefili	155
Isaac Asimov, Batman și Garfield	157
Jean-Pierre Andreon – scriitor sau desenator ? ...	159
Frederic Beigbeder	163
Luc Besson	169
Ray Bradbury, Mesia	171
Dino Buzzati, pictor sau scriitor?	175
Super Nicolas Cage	179
Pasiunea (ne)secretă a lui Umberto Eco	183
Federico Fellini – cineast sau bedeist?	189
Michel Houellebecq	193
Stephen King	197
J.M.G. Le Clézio, de la benzi desenate la premiul Nobel	201

Cum și-a ratat cariera de autor de benzi desenate	
Gabriel Garcia Márquez	203
Victor Mora: <i>Platanii din Barcelona</i>	209
Barack Obama – (încă) un Super-Erou pentru America!	215
Copilăria lui Jean d'Ormesson	217
Pierre Pelot – autor de BD, pictor sau scriitor? ...	221
Daniel Pennac, între premiul Renaudot și banda desenată	225
Jacques Sadoul – portretul unui fan complet	229

Capitolul III – Salonul Internațional al

Benzii Desenate din România / 2000-2015 233

Salonul BD Craiova 2000	235
Salonul BD Constanța 2001	237
Salonul BD Craiova 2002	239
Salonul BD Craiova 2003	241
Salonul BD Craiova 2004	243
Salonul BD Constanța 2005	245
Salonul BD București 2006	247
Salonul BD Constanța 2007	251
Salonul BD Constanța 2008	253
Salonul BD Constanța 2009	255
Salonul BD Constanța 2010	259
Salonul BD Constanța 2011	261
Salonul BD Constanța 2012	263
Salonul BD Constanța 2013	267
Salonul BD Constanța 2014	271
Salonul BD Craiova 2015	275

*Această carte este dedicată
prietenului **Paul Laffont**,
alături de care am trăit atâtea aventuri
în Europa Benzilor Desenate.
D.N.*

Capitolul I

ITINERARII BEDEFILIE

Am avut șansa extraordinară să pot călători de mic copil...

Șansa mi-a fost oferită, bineînțeles, de părinții mei, cărora le plăcea foarte mult să voiajeze, să viziteze locuri inedite și să cunoască oameni noi. Mi-au transmis și mie această pasiune, luându-mă cu ei, mulți ani de zile.

Prima călătorie la care am participat a fost în Republica Socialistă Federativă Iugoslavia, o țară care azi nu mai există. Pentru că la vremea aceea aveam cinci ani, nu-mi mai aduc aminte nimic, așa că trebuie s-o cred pe mama pe cuvânt, când îmi povestește că am vizitat orașele Belgrad, Zagreb și Dubrovnik. Iar dacă nu o cred, scoate dintr-un album o poză mică, alb-negru, cu mine pe Coasta Dalmației.

Ulterior, împreună cu părinții și Dragoș, fratele meu cu nume de descălecător, am făcut de două ori turul lagărului socialist, în mașină: URSS, Republica Democrată Germană, Cehoslovacia (alte țări care nu mai există), Polonia și Ungaria.

După ce am devenit student (și utecist frunțaș la învățătură), am început să călătoresc – fără părinți – prin BTT (Biroul de Turism pentru Tineret).

Prima oară am zburat cu avionul de la Moscova la Volgograd (fostul Stalingrad), în 1984. Aveam 20 de ani. Era un avion mic, cu elice, și se zdruncina din toate încheieturile. În plus, pe vremea aceea, fumatul era permis în avion, așa încât pungile de hârtie împărțite de stewardese au fost chiar binevenite.

Respect pentru oameni și cărți

Ultima călătorie din timpul regimului comunist am făcut-o în octombrie 1989, la Berlin. Tot cu avionul. Plecasem dintr-un București cenușiu și trist, prost iluminat, cu cozi la magazinele de alimente și ajunseseam într-o capitală europeană (chiar dacă era comunistă) cu bulevarde iluminate feeric, cu magazinele pline cu de toate și cu multe posturi TV vest germane la televizoarele din hotelul unde fusesem cazați. La discotecă am vorbit englezește – prima oară în viață – cu niște americane drăguțe, și nu foarte grase.

Bref, raiul (comunist) pe pământ.

Mi-a luat ceva vreme ca să înțeleg de ce-au demolat nemții zidul din mijlocul Berlinului, după nici două săptămâni de când ne întorsesem în țară, în timp ce la noi, aleșii poporului aplaudau de să-și rupă mâinile și scandau: „La al enșpelea congres, Ceaușescu reales”!

Bineînțeles, în acei ani plumburii, românul de rând nu avea voie să circule în țările occidentale. Așa că eu am avut o a doua șansă: să călătoresc prin intermediul lecturilor, mai ales de benzi desenate.

Vreme de șase ani, părinții mei m-au abonat la revista *Pif Gadget*, iar ulterior, student fiind, am descoperit lectoratul francez de la Universitatea din Craiova, cu o bibliotecă plină ochi cu albume de benzi desenate. Paradisul de după colț!

Din niște reviste BD am aflat despre *Marele Salon de benzi desenate de la Angoulême*, Mecca bedefililor din toată Europa.

După 1990, condițiile economice – de această dată – au împiedicat autorii români să ajungă la Salonul BD franțuzesc, așa încât am organizat pentru ei, cu sprijinul determinant al Alianței Franceze, al Ambasadei Franței, iar mai târziu al Delegației Valonia-Bruxelles, propriul nostru Angoulême: *Salonul Internațional al Benzii Desenate din România*, vreme de 25 de ani!

Mai mult, tot în această perioadă, am organizat participarea a 15-20 desenatori români la numeroase saloane și festivaluri de benzi desenate din Europa, inclusiv la... Angoulême.

Despre toate acestea puteți citi în paginile care urmează...

Dar și despre țările și orașele pe care le-am vizitat, singur sau împreună cu acești autori.

Pentru că banda desenată a reprezentat dintotdeauna o fereastră larg deschisă spre cultura și civilizația atâtor țări și popoare!

Notă:

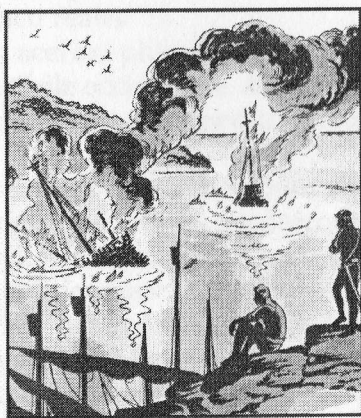
Majoritatea capitolelor din această carte au apărut, inițial, sub formă de articole, în revistele *Argonaut*, *Scrisul Românesc*, *Mozaic*, *nautilus.ro* și pe blogul „Benzi desenate românești”.

AS VIAGENS DE PORTO BOMVENTO

Aventuras Marítimas no Século XV

Tomo 1

DEDICO ESTE PRIMEIRO TOMO DE
BOMVENTO AO GRANDE DIRECTOR DO

FESTIVAL BD
DA ROMÉNIA
DODO NITA,
BOM AMIGO.
BOA LEITURA
JOSÉ RUY

Texto e Desenhos de JOSÉ RUY

Portugalia, 2002

Jornadas de Banda Desenhada – Sobreda BD 2002

Deși este o țară mică, cu numai 10 milioane de locuitori, în Portugalia se organizează anual nu mai puțin de șase saloane ale benzii desenate. În ordinea importanței lor: Amadora, Porto, Lisboa, Sobreda, Moura și Viseu, după numele orașelor care le găzduiesc. Dintre acestea, însă, Sobreda este cel mai longeviv, în anul 2002 aniversându-se cea de-a XX-a ediție.

Salonul s-a desfășurat între 11 și 19 mai, la Solar dos Zagalos, un frumos conac boieresc, cumpărat de municipalitatea comunistă (!) a orașelului și transformat în muzeu. Mai multe expoziții au fost găzduite în încăperile acestui muzeu, în spațiul internațional aflându-se și planșele a doi autori români cu albume publicate în limba franceză: Radu Marian și Călin Stoicănescu.

Invitați de onoare au fost, la această ediție: franco-cambogianul Sera, spaniolii Xabel Areces și Juan Espallardo, subsemnatul, din partea României, precum și portughezii Carlos Rico și Zé Manel.

Numeroase alte personalități din spațiul publicistic au venit la această sărbătoare a benzii desenate și am avut, astfel, plăcerea să-i revăd pe desenatorii José Ruy, Eugenio Silva, Artur Correia, Catarina Labey, precum și pe tinerii Antonio Valjean și Helder Carrilho, dar și să realizez contacte cu animatori ai BD-ului autohton precum Geraldés Lino, președintele Clubului Portughez al Benzii Desenate, dr. Antonio Dias de

Respect pentru oameni și cărți

Deus și Leonardo de Sa, autorii mai multor monografii și ai unui voluminos dicționar al benzii desenate portugheze, scenaristul Jorge Megalhaes sau colecționarul Jartur Marmede, venit tocmai din nordul țării, de la Porto.

De asemenea, am avut plăcerea să o revăd pe tânăra desenate Mara Andrade, recent căsătorită cu Jukka Murtosaari, un desenator finlandez invitat de onoare la ediția 1999 a Salonului și care, ajuns pentru prima oară în Portugalia, s-a îndrăgostit iremediabil atât de Mara, cât și de această țară... exotică, mai ales pentru el, venind din Nordul Înghețat.

Revenind la Salon, trebuie spus că ambianța sa a fost deosebit de destinsă și călduroasă, toți acești desenatori și animatori împărtășind aceeași pasiune, cunoscându-se și apreciindu-se reciproc. În plus, mai toți vorbeau limba franceză și cunoșteau banda desenată francofonă în cele mai mici detalii.

La Salon s-au decernat premii și trofee, s-au lansat albume BD și două numere din revista *Cadernos Sobreda BD*, dedicate autorilor Ra și Fernando Bento, s-au dat dedicații și, mai ales, s-au stabilit noi proiecte și planuri de viitor.

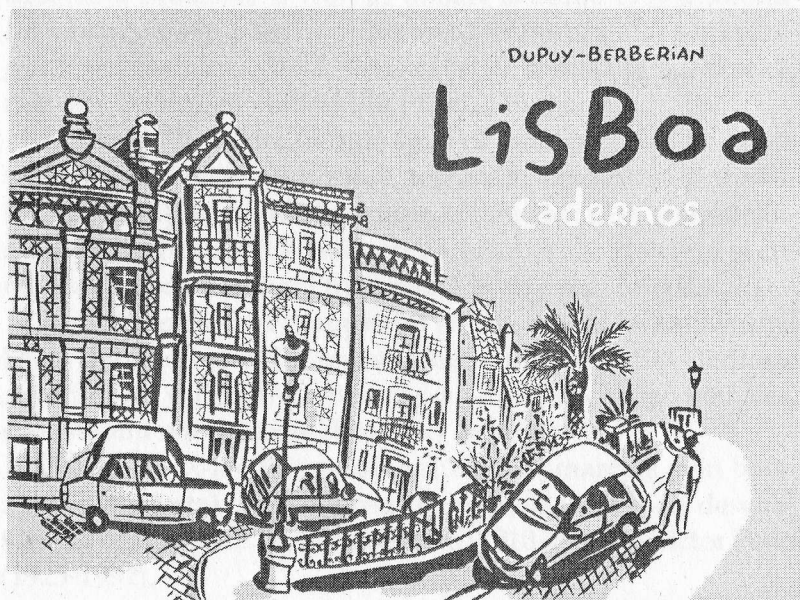
Cea de-a XX-a ediție a Salonului a fost marcată prin botezarea a două străzi din Sobreda cu numele unor mari desenatori BD portughezi: Fernando Bento (1910-1996) și Victor Peon (1923-1991).

De asemenea, ziaristul, actorul și poetul Luiz Beira, președintele fondator și sufletul Grupului Bedefil Sobredense, care organizează Salonul, a primit din partea municipalității orașului Sobreda, condusă cu energie și pricepere de Manuela Colaço, un trofeu pentru întreaga sa activitate dedicată promovării benzii desenate în Portugalia.

În ceea ce mă privește, am stabilit viitoare schimburi interculturale româno-portugheze în domeniul benzii desenate, prin promovarea artei BD portugheze în țara noastră: tradu-

cerea unor lucrări în românește, invitarea unor autori reprezentativi la Salonul românesc și organizarea de expoziții despre arta lor.

Toate acestea, în numele spiritului latin ce leagă două țări aflate la extremitățile continentului european.

Portugalia, 2002

Bedeteca de Lisboa

După Salonul de la Sobreda am mai rămas câteva zile la Lisabona și am vizitat muzee, monumente, librării și, bineînțeles, Bedeteca din Lisabona.

Această combinație fericită de bibliotecă și muzeu al benzii desenate portugheze a fost înființată la 23 aprilie 1996, de către João Paulo Cotrim, cu sprijinul financiar al Primăriei din Lisabona, căreia îi este subordonată administrativ și financiar. Bedeteca este găzduită într-o frumoasă clădire cu arhitectură colonială din secolul al XIX-lea, „Palacio do Contador-Mor”.

La parterul clădirii sunt organizate expozițiile de benzi desenate – permanente sau temporare – personale, colective sau tematice, naționale sau internaționale. La etaj se află biblioteca propriu-zisă, organizată după vârsta publicului – pentru copii și adulți –, precum și o sală de internet.

M-a impresionat în mod plăcut faptul că albumele BD portugheze și franceze erau aranjate împreună, conform unui singur criteriu de clasificare: ordinea alfabetică, pe autori și pe serii.

În afară de expoziții și activități extra-muros, Bedeteca din Lisabona organizează Salonul Internațional al Benzii Desenate și, mai ales, desfășoară o bogată activitate editorială, publicând numeroase reviste, albume și cărți:

- *Contador-Mor* e buletinul lunar de informații al Bedetecii;
- *LX COMICS* e o colecție de mini-albume de benzi desenate, format „comics”, în alb-negru, ce promovează noii autori și noile tendințe ale BD portugheze;

Respect pentru oameni și cărți.

— *Nautilus the ship* este o serie de mini-albume BDSF, desenate de japonezul Murai Toyonubu (născut la Osaka, dar locuind la Londra) și editate în premieră mondială în Portugalia;

— *Lisboa cadernos* reproduce desenele realizate de francezii Dupuy și Berberian, în timpul sejurului lor la Lisabona, cu prilejul Salonului BD din 2001;

— *Le portugal en bulles. Un siecle et demi de bandes dessinees*, de João Paulo Paiva Boleo și Carlos Bandeiras Pinheiro, este un album consistent, cu 250 de pagini, editat de Bedetecă drept catalog al expoziției cu același titlu, organizată la Centrul Belgian, al Benzii Desenate din Bruxelles, în anul 2000.

Franța, 2002

Fabregues, mon amour

Fabregues e un vechi orășel de viticultori din sudul Franței, celebrul *Midi*. Vechimea îi este atestată chiar de numele său, a cărui origine ar fi latinescul „Fabrica”, ceea ce azi ar însemna „Forge” (forjă, atelier de fierărie).

Din perioada medievală se păstrează biserica romană din centrul orășelului, precum și o serie de case vechi de pe strada principală, cu același tip de fațade și arhitectură: la parter remiza pentru trăsură și cai, iar la etaj locuința propriu-zisă. O altă tradiție care s-a perpetuat este jocul de *petanque* și în permanență poți vedea pe terenul din spatele primăriei echipele de „buliști” – cum se numesc adepții acestui sport.

Până în 1990, Fabregues avea în jur de 2000 de locuitori; după acest an și până astăzi, populația sa, practic, s-a triplat.

Cum s-a întâmplat acest lucru?

Datorită dezvoltării explozive a metropolei învecinate, Montpellier, binecunoscut centru universitar (cu mulți studenți străini, inclusiv români), dar și o zonă industrială puternică, mulți locuitori ai acestui oraș au ales să abandoneze aglomerația și zgomotul citadin și au plecat să locuiască în satele și orășelele din împrejurimile Montpellier-ului.

Primăria din Fabregues a știut să profite de această oportunitate și a permis construirea unor întregi cartiere pentru acești „navetiști moderni”.

Bineînțeles, odată cu cochetele vile s-au construit toate utilitățile complementare, dar și spații culturale și recreative, cum ar fi centrul cultural și sportiv José Janson.